

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

пр-т Перемоги, 14, м. Київ, 01135, Україна
тел.: (+38 044) 351-40-96, 351-49-20, 351-40-01, факс тел.: (+38 044) 351-48-45
www.mti.gov.ua, код ЄДРПОУ 37472062

Державна регуляторна служба
України

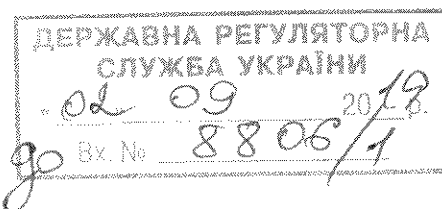
Додатково до листа Міністерства інфраструктури України від 08.08.2019 № 9059/25/10-19, яким поінформовано Державну регуляторну службу України про розгляд та надання відповіді громадській спілці «Всеукраїнська Асоціація автостанцій» та Всеукраїнському об'єднанню організацій роботодавців «Федерація роботодавців транспорту України» щодо пропозицій до проекту наказу Мінінфраструктури «Про визначення таким, що втратив чинність, наказу міністерства транспорту та зв'язку від 27 вересня 2010 № 700» (далі – проект Наказу) надсилаємо копію листа Мінінфраструктури від 27.11.2018 № 3880/25/14-18 щодо розгляду та погодження проекту Наказу (додається) та просимо погодити його в найкоротший термін.

Додаток: на 38 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції

Віктор ДОВГАНЬ

Лідія ЮСІНА 351 41 91

376454

№2438/25/14-19 від 22.08.2019

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

пр-т Перемоги, 14, м. Київ, 01135, Україна
тел.: (+38 044) 351-40-96; 351-49-20; 351-40-01, факс тел.: (+38 044) 351-48-45
www.mtu.gov.ua; код ЄДРПОУ 37472062

Державна регуляторна служба
України

Додатково до листа Міністерства інфраструктури України від 08.08.2019 № 9059/25/10-19, яким поінформовано Державну регуляторну службу України про розгляд та надання відповіді громадській спілці «Всеукраїнська Асоціація автостанцій» та Всеукраїнському об'єднанню організацій роботодавців «Федерація роботодавців транспорту України» щодо пропозицій до проекту наказу Мінінфраструктури «Про визначення таким, що втратив чинність, наказу міністерства транспорту та зв'язку від 27 вересня 2010 № 700» (далі – проект Наказу) надсилаємо копію листа Мінінфраструктури від 27.11.2018 № 3880/25/14-18 щодо розгляду та погодження проекту Наказу (додається) та просимо погодити його в найкоротший термін.

Додаток: на 38 арк. в 1 прим.

Заступник Міністра
з питань європейської інтеграції

Віктор ДОВГАНЬ

Лідія ІОСІНА 351 41 91

№2438/25/14-19 від 22.08.2019

10:13

УКРАЇНА

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

пр-т Перемоги, 14, м. Київ, 01135, Україна
тел.: (+38 044) 351-40-96, 351-49-20, 351-40-01, факс: тел. (+38 044) 351-48-45
www.miu.gov.ua, код ЄДРПОУ 37472062

Державна регуляторна служба
України

Міністерство інфраструктури надсилає для погодження проект наказу Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700».

Просимо розглянути та погодити зазначений проект акта в найкоротші строки.

- Додатки (тільки адресату):
1. Копія проекту акта на 4 арк. в 1 прим.
  2. Копія пояснювальної записки до проекту акта на 9 арк. в 1 прим.
  3. Аналіз регуляторного впливу проекту акта на 26 арк. в 1 прим.

Міністр

В. ОМЕЛЯН

Лідія Юсіна 351 41 91

355817

11:47

№3880/25/14-18 від 27.11.2018

МІНІСТЕРСТВО ІНФРАСТРУКТУРИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

№

**Про визнання таким,
що втратив чинність, наказу
Міністерства транспорту та зв'язку України
від 27 вересня 2010 року № 700**

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» (зі змінами), з урахуванням рішення Державної регуляторної служби України від 19 вересня 2017 року № 12 «Про необхідність усунення Міністерством інфраструктури України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», з метою приведення актів Міністерства інфраструктури України у відповідність із актами Кабінету Міністрів України та спрощення умов провадження господарської діяльності **н а к а з у ю:**

1. Визнати таким, що втратив чинність, наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700 «Про затвердження Порядку регулювання діяльності автостанцій» (зі змінами), зареєстрований у Міністерстві юстиції України 10 листопада 2010 року за № 1068/18363.

025945

2. Департаменту стратегічного розвитку дорожнього ринку та автомобільних перевезень забезпечити:

подання цього наказу на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України в установленому порядку:

оприлюднення цього наказу на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування.

4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

В. ОМЕЛЯН

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до наказу Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700»

Мета: лібералізація правил провадження господарської діяльності, зменшення втручання держави у договірні відносини між учасниками ринку пасажирських автомобільних перевезень, зменшення фінансового навантаження на пасажирів, які є користувачами послуг автостанцій, а також на перевізників, які виконують перевезення пасажирів на регулярних автобусних маршрутах загального користування з територій автостанцій, спрощення процедури відкриття і закриття автостанцій, усунення монопольного становища автостанцій.

1. Підстава розроблення акта

Наказ Міністерства інфраструктури України розроблено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» (зі змінами), з урахуванням рішення Державної регуляторної служби України від 19 вересня 2017 року № 12 «Про необхідність усунення Міністерством інфраструктури України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

На сьогодні відповідно до статті 32 Закону України «Про автомобільний транспорт» (далі - Закон) відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору із органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності - із зупинок, передбачених розкладом руху.

Статтею 36 Закону визначено перелік послуг, які надаються пасажиром автостанціями.

У зв'язку зі змінами до Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, внесеними постановою Кабінету Міністрів України від 07 лютого 2018 року № 181 (далі – Правила), в пунктах 112, 114, 116 Правил виключено положення щодо атестації автостанцій на відповідність кількості та якості послуг, що надаються пасажиром та перевізникам, в установленому Мінінфраструктури порядку.

Наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700 «Про затвердження Порядку регулювання діяльності автостанцій», зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2010 року за № 1068/18363 (далі – Порядок), врегульовувались питання атестації автостанцій, визначення розміру автостанційного збору, розрахунку вартості обов'язкових послуг, що надаються автостанцією перевізникові, взаємодії власника автостанції та перевізника, взаємодії власника автостанції з Укртрансбезпекою та іншими органами державного управління, закриття автостанцій, вимог до автостанцій, коефіцієнтів залежності вартості послуг для пасажирів на автостанціях різних класів.

Розвиток ринкових відносин в цілому та сфери надання послуг пасажирського автомобільного транспорту зокрема засвідчив відсутність у необхідності жорсткого втручання держави у взаємостосунки між учасниками ринку надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Ця сфера послуг успішно розвивається, оптимізується, стає більш мобільною, підлаштовується під потреби пасажирів. Перевізники нерідко самі відкривають автостанції у зручних для відправлення місцях.

З огляду на сучасну мобільність пасажирів, часто автостанції у їх колишньому розумінні великих громіздких споруд, де мають бути зали очікування на десятки місць, кімнати матері та дитини, кімнати відпочинку – взагалі втрачають сенс. З цієї ж причини втрачає сенс також і їх атестація. При цьому законодавець визначає необхідні мінімальні вимоги, яким автостанція має відповідати. У випадку невідповідності таким вимогам власник автостанції може відповідати як в адміністративному порядку перед Укртрансбезпекою, так і за наслідками подання позову будь-якою зацікавленою юридичною чи фізичною особою.

Крім того, вичерпало себе також і питання необхідності встановлювати примірні форми договорів між суб'єктами господарювання, встановлення порядків розрахунку вартості їх послуг (що взагалі суперечить ідеології ринкових відносин).

Виявилось, що автоперевізники та автостанції цілком можуть врегульовувати свої відносини на підставі договорів, що укладатимуться ними відповідно до положень цивільного та господарського законодавства на взаємовигідних умовах.

Прийняття Кабінетом Міністрів України постанови від 07 лютого 2018 року № 181 «Про внесення змін до Правил надання послуг пасажирського

автомобільного транспорту» перш за все спрямоване на спрощення умов ведення бізнесу.

Таким чином, на сьогодні немає законодавчих підстав для визначення Міністерством інфраструктури України порядку регулювання діяльності автостанцій.

Крім того, у рішенні Державної регуляторної служби України від 19 вересня 2017 року № 12 «Про необхідність усунення Міністерством інфраструктури України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» зазначено, що відповідно до розділу II Порядку атестація передбачає обстеження на відповідність вимогам до автостанції різних класів та визначення їх класу, на підставі яких власнику видається свідоцтво про атестацію.

Проведення атестації автостанції передбачає, зокрема, подання власником до Укртрансбезпеки заяви за формою, наведеною в додатку 3 до цього Порядку, та паспорта автостанції; проведення обстеження та складання протоколу обстеження автостанції за формою, наведеною в додатку 4 до цього Порядку; внесення даних до переліку атестованих автостанцій; видачу свідоцтва про атестацію автостанції.

Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів.

Частиною першою статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» встановлено, що виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, серед іншого, встановлюється перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності.

Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності (далі – Перелік) затверджено Законом України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

Так, Перелік не містить такого документа, як свідоцтво про атестацію автостанцій.

Законом України «Про адміністративні послуги» визначено, що адміністративна послуга – результат здійснення владних повноважень суб'єктом надання адміністративних послуг за заявою фізичної або юридичної особи, спрямований на набуття, зміну чи припинення прав та/або обов'язків такої особи відповідно до закону.

У розумінні Закону України «Про адміністративні послуги» видача свідоцтва про атестацію автостанції належить до адміністративних послуг.

Відповідно до статті 5 Закону України «Про адміністративні послуги» виключно законами, які регулюють суспільні відносини щодо надання адміністративних послуг, встановлюються, зокрема, підстави для одержання адміністративної послуги; суб'єкт надання адміністративної послуги та його

повноваження щодо надання адміністративної послуги; перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання адміністративної послуги; перелік підстав для відмови у наданні адміністративної послуги та ін.

Водночас відповідно до Прикінцевих та перехідних положень Закону України «Про адміністративні послуги» Закон України «Про автомобільний транспорт» потребує приведення у відповідність із зазначеними вимогами статті 5 Закону України «Про адміністративні послуги» в частині видачі свідоцтва.

Крім того, Планом організації підготовки проектів актів, необхідних для забезпечення реалізації Закону України «Про адміністративні послуги», схваленим на засіданні Кабінету Міністрів України від 17 жовтня 2012 року (протокол № 80), встановлено завдання центральним органам виконавчої влади забезпечити приведення актів законодавства у відповідність із вимогами цього Закону.

ДРС запропонувала Мінінфраструктури внести зміни до Порядку в частині виключення процедури атестації автостанцій та видачі свідоцтв про атестацію автостанцій, оскільки його положення не відповідають вимогам Закону України «Про адміністративні послуги» та принципам державної регуляторної політики.

До того ж, як показав досвід застосування деяких норм Порядку, під час розрахунку та впровадження автостанційного збору з користувачів послуг автостанцій (пасажирів), залежно від дальності поїздки та вартості квитка, стягується різна сума автостанційного збору за однакового рівня надання автостанційних послуг.

Таким чином, користувачі послуг автостанцій сплачують необґрунтовану суму автостанційного збору, що у свою чергу призводить до невдоволення як з боку пасажирів, так і з боку автомобільних перевізників у зв'язку з тим, що суму автостанційного збору власник автостанції закладає до вартості квитка, що зрештою впливає на рентабельність перевезення та платоспроможність пасажирів.

За результатами аналізу міжнародного досвіду з цього питання вдалося встановити, що на сьогодні в жодній з країн Європейського Союзу немає так званого «автостанційного збору». Власники автостанцій надають свої послуги пасажирів виключно за реалізацію квитків і стягують за це фіксовану суму коштів, незважаючи на вартість квитка чи відстань поїздки.

Враховуючи викладене, відповідно до Правил, з урахуванням рішення ДРС, з метою спрощення умов здійснення господарської діяльності, підтримки задекларованого Урядом України курсу на лібералізацію ведення бізнесу, Міністерством інфраструктури України розроблено наказ «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700».

3. Суть акта

Наказом:

усуваються порушення з боку Міністерства інфраструктури України принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України

«Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;
спрощуються умови провадження господарської діяльності;
підтримується задекларований Урядом України курс на лібералізацію
ведення бізнесу.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють:

Конституція України;

Цивільний кодекс України;

Господарський кодекс України;

Закон України «Про автомобільний транспорт»;

Закон України «Про адміністративні послуги»;

постанова Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 «Про затвердження Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту»;

постанова Кабінету Міністрів України від 30 червня 2015 року № 460 «Про затвердження Положення про Міністерство інфраструктури України»;

постанова Кабінету Міністрів України від 11 лютого 2015 року № 103 «Про затвердження Положення про Державну службу України з безпеки на транспорті»;

Порядок регулювання діяльності автостанцій, затверджений наказом Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700, зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2010 року за № 1068/18363.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація наказу не потребуватиме додаткових бюджетних витрат.

6. Прогноз впливу

Очікується вплив реалізації наказу на:

сферу інтересів суб'єктів господарювання – позитивний вплив на ринкове середовище та розвиток конкуренції, зменшення монопольного становища автостанцій; зменшення втручання держави у здійснення господарської діяльності; лібералізація правил провадження господарської діяльності; забезпечення можливості діяльності на підставі вільних договірних відносин; зменшення витрат на організацію діяльності; сприяння забезпеченню прав та інтересів суб'єктів господарювання

сферу інтересів громадян – створення умов для зменшення вартості проїзду, виключення «примусового» надання пасажирам послуг, у яких вони не мають потреби.

Наказ за предметом правового регулювання не матиме відповідного впливу на розвиток регіонів, громадське здоров'я, екологію, навколишнє природне середовище та інші сфери суспільних відносин, оскільки не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудова сфери, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

7. Позиція заінтересованих сторін

Наказ потребує погодження з Спільним представницьким органом репрезентативних всеукраїнських об'єднань на національному рівні та Спільним представницьким органом сторони роботодавців на національному рівні.

Реалізація наказу матиме вплив на ключові інтереси заінтересованих сторін. Прогноз впливу додається.

8. Громадське обговорення

Наказ розміщено на офіційному веб-сайті Мінінфраструктури для проведення громадського обговорення та отримання зауважень та пропозицій від фізичних, юридичних осіб та їх об'єднань.

9. Позиція заінтересованих органів

Наказ потребує погодження з Державною регуляторною службою України, Антимонопольним комітетом України.

10. Правова експертиза

Наказ підлягає державній реєстрації в Міністерстві юстиції України, яким буде проведено правову експертизу відповідно до законодавства.

11. Запобігання дискримінації

У наказі відсутні положення, які містять ознаки дискримінації. Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилась.

12. Запобігання корупції

У наказі відсутні правила та процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією.

13. Прогноз результатів

Реалізація наказу сприятиме створенню умов для одержання споживачами, представниками бізнесу та суспільством в цілому значних економічних та соціальних переваг щодо нинішнього стану.

Для суспільства і держави буде досягнуто сталий розвиток сектору економіки, зростання поповнення бюджету, створення умов для розвитку ринку праці та забезпечення соціальних зобов'язань шляхом:

приведення нормативно-правових актів Міністерства інфраструктури у відповідність із нормативно-правовими актами вищої юридичної сили;

упорядкування державного регулювання та розподілу функцій органів виконавчої влади, удосконалення правових засад діяльності, державного контролю на автомобільному транспорті;

прийняття чесних правил роботи на ринку перевезень та зменшення корупції;

забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних перевізників та захисту ринку перевезень від конкурентів.

Для перевізників та власників автостанцій передбачається покращення умов бізнесу завдяки:

зменшенню корупції шляхом чіткого визначення норм державного регулювання та розподілу сфери відповідальності між органами виконавчої влади;

створенню справедливих і прозорих правил допуску на ринок, створення умов до запровадження чесної конкуренції шляхом припинення монополії автостанцій;

зменшенню регуляторного тиску держави на суб'єктів господарювання;

створенню умов для підвищення конкурентоспроможності бізнесу;

спрощенню умов провадження господарської діяльності;

виконанню зобов'язання держави стосовно лібералізації правил провадження господарської діяльності.

Для споживачів транспортних послуг – підвищення якості послуг завдяки:

створенню умов для зменшення вартості проїзду, виключенню «примусового» надання пасажиром послуг, у яких вони не мають потреби;

створенню умов для отримання пасажиром якісних послуг і належного комфорту на автостанціях;

усуненню дискримінації пасажирів з боку автостанцій.

Міністр інфраструктури України

В. ОМЕЛЯН

« ___ » _____ 2018 року

Додаток
до пояснювальної записки
(пункт 7)

ПРОГНОЗ ВПЛИВУ

реалізації наказу Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700» на ключові інтереси заінтересованих сторін

1. Наказом Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700»:
запроваджується зменшення регуляторного тиску держави на суб'єктів господарювання.

2. Реалізація наказу Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700» сприятиме:
створенню умов для одержання споживачами, представниками бізнесу та суспільством в цілому значних економічних та соціальних переваг щодо нинішнього стану;
зменшенню витрат суб'єктів господарювання;
створенню підстав для подальшого розвитку ринку автомобільних перевезень;
забезпеченню упорядкування державного регулювання та розподілу функцій органів виконавчої влади, удосконаленню правових засад діяльності, державного контролю на автомобільному транспорті;

Заінтересована сторона	Ключовий інтерес	Очікуваний (позитивний чи негативний) вплив на ключовий інтерес із зазначенням передбачуваної динаміки змін основних показників (у числовому або якісному вимірі)		Пояснення (чому саме реалізація акта призведе до очікуваного впливу)
		Короткостроковий вплив (до року)	Середньостроковий вплив (більше року)	
				Реалізація акта сприятиме створенню умов для одержання споживачами.

Продовження додатка

Громадяни	Створення умов для зменшення вартості проїзду, виключення «примусового» надання пасажиром послуг, в яких вони не мають потреби	Позитивний вплив (підвищення якості надання послуг виключення «примусового» надання пасажиром послуг, в яких вони не мають потреби, усунення дискримінації пасажирів з боку автостанцій)	Позитивний вплив (підвищення якості надання автостанціями, зменшення вартості проїзду, створення нових робочих місць)	представниками бізнесу та суспільством в цілому значних економічних та соціальних переваг щодо нинішнього стану. Для суспільства і держави буде досягнуто сталій розвиток сектору економіки, зростання поповнення бюджету, створення умов для розвитку ринку праці та забезпечення соціальних зобов'язань шляхом:
Суб'єкти господарювання	Зменшення корупції завдяки чіткіше прописаним нормам державного регулювання та розподілу сфери відповідальності між органами виконавчої влади; створення справедливих і прозорих правил допуску на ринок, умов дочесної запровадження конкуренції щодо доброї репутації, фінансової спроможності, професійної компетентності менеджера (управителя) перевезень; створення державного реєстру перевізників	Позитивний вплив (зменшення витрат суб'єктів господарювання; упорядкування державного регулювання та розподілу функцій органів виконавчої влади, удосконалення правових засад діяльності, державного контролю на автомобільному транспорті)	Позитивний вплив (створення підстав для подальшого розвитку ринку автомобільних перевезень, припинення монополії автостанцій, стимулювання конкуренції серед сті бізнесу)	нормативно-правових актів Міністерства інфраструктури України у відповідності із нормативно-правовими актами вищої юридичної сили; унормування державного регулювання та розподілу функцій органів виконавчої влади, удосконалення правових засад діяльності, державного контролю на автомобільному транспорті; прийняття чесних правил роботи на ринку перевезень та зменшення корупції; забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних перевізників та захисту ринку перевезень від конкурентів

АНАЛІЗ РЕГУЛЯТОРНОГО ВПЛИВУ

проекту наказу Міністерства інфраструктури України «Про визнання таким, що втратив чинність, наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700»

I. Визначення проблеми

Відповідно до статті 32 Закону України «Про автомобільний транспорт» відносини автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, із власниками автостанцій визначаються договором.

Предметом договору автомобільного перевізника, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, з власниками автостанцій є надання послуг та виконання робіт, пов'язаних з відправленням і прибуттям пасажирів.

Власники автостанцій зобов'язані укласти договір з автомобільним перевізником, що здійснює перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування, тільки за наявності в нього договору з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування про організацію перевезення на автобусних маршрутах загального користування чи дозволу органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування на обслуговування маршрутів загального користування, що пролягають через цю автостанцію.

Відправлення чи прибуття автобусів приміських, міжміських та міжнародних автобусних маршрутів загального користування здійснюється тільки з автостанцій, а в разі їх відсутності - із зупинок, передбачених розкладом руху.

Статтею 36 Закону України «Про автомобільний транспорт» визначено перелік послуг, які надаються пасажиром автостанціями.

Відповідно до пунктів 112, 114, 116 Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 18 лютого 1997 року № 176 (далі – Правила), в редакції, що діяла до 17 березня 2018 року, автостанції підлягали атестації на відповідність кількості та якості послуг, що надаються пасажиром та перевізникам, в установленому Мінінфраструктури порядку. Перевізник укладав з автостанцією договір про надання послуг автостанцією, яким визначався перелік та обсяги послуг, їх вартість і порядок проведення розрахунків. Примірну форму договору затверджувало Мінінфраструктури.

Порядок розрахунку вартості послуг, що надаються автостанцією перевізникові, визначає Мінінфраструктури.

Порядок визначення розміру автостанційного збору затверджує Мінінфраструктури.

У зв'язку з цим було видано наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 27 вересня 2010 року № 700 «Про затвердження Порядку регулювання діяльності автостанцій» (далі – Порядок), зареєстрований в Міністерстві юстиції України 10 листопада 2010 року за № 1068/18363, яким врегульовувалися питання атестації автостанцій, визначення розміру автостанційного збору, розрахунку вартості

обов'язкових послуг, що надаються автостанцією перевізникові, взаємодії власника автостанції та перевізника, взаємодії власника автостанції з Укртрансбезпекою та іншими органами державного управління, закриття автостанцій, вимоги до автостанцій, коефіцієнти залежності вартості послуг для пасажирів на автостанціях різних класів.

Необхідність Порядку в певний проміжок часу пояснювалася деякою нестабільністю у взаємостосунках між перевізниками та власниками автостанцій, яка виникла ще на тлі переходу від повністю регульованої системи автоперевезень, за якої автостанція розцінювалася як первинна та необхідна ланка організації перевезень, до договірних відносин між перевізником та автостанцією як рівнозначними учасниками ринку.

Розвиток ринкових відносин загалом та сфери надання послуг пасажирського автомобільного транспорту зокрема засвідчив відсутність у необхідності жорсткого втручання держави у взаємостосунки між учасниками ринку надання послуг пасажирського автомобільного транспорту.

Ця сфера послуг успішно розвивається, оптимізується, стає більш мобільною, підлаштовується під потреби пасажирів. Перевізники нерідко самі відкривають автостанції у зручних для відправлення місцях.

З огляду на сучасну мобільність пасажирів, часто автостанції у їх колишньому розумінні великих громіздких споруд, де мають бути зали очікування на десятки місць, кімнати матері та дитини, кімнати відпочинку, взагалі втрачають сенс. З цієї ж причини немає потреби у їх атестації. При цьому законодавець визначає необхідні мінімальні вимоги, яким автостанція має відповідати. У випадку невідповідності таким вимогам власник автостанції може відповідати як в адміністративному порядку перед Укртрансбезпекою, так і за наслідками, скажімо, подання позову будь-якою заінтересованою юридичною чи фізичною особою.

Крім того, вичерпали себе питання необхідності встановлювати примірні форми договорів між суб'єктами господарювання, встановлення порядків розрахунку вартості послуг (що взагалі суперечить ідеології ринкових відносин) тощо.

Нині автоперевізники та автостанції цілком можуть врегульовувати свої відносини на підставі договорів, що укладатимуться ними відповідно до положень цивільного та господарського законодавства на взаємовигідних умовах.

З метою спрощення умов ведення бізнесу прийнято постанову Кабінету Міністрів України прийнято постанову від 07 лютого 2018 року № 181 «Про внесення змін до Правил надання послуг пасажирського автомобільного транспорту» (далі – Постанова).

Постановою виключено з Правил вищезазначені положення щодо атестації автостанцій, а також щодо затвердження Мінінфраструктури порядків розрахунку вартості послуг, що надаються автостанцією перевізникові, визначення розміру автостанційного збору та щодо затвердження примірної форми договору про надання послуг автостанцією.

Таким чином, на сьогодні не має законодавчих підстав для визначення Мінінфраструктури порядку регулювання діяльності автостанцій.

Крім того, з урахуванням практики реалізації положень Порядку в поєднанні з розвитком пасажирських автоперевезень в умовах сьогодення необхідно констатувати, що Порядок втратив актуальність, а продовження його дії може зумовити:

- тінізацію ринку пасажирських перевезень, оскільки обсяг послуг, які надають автостанції у загальному обсязі послуг на приміських та міжміських маршрутах становить близько 36%, тобто 64% обсягу послуг автостанцій припадає на облаштовані місця для зупинки маршрутних транспортних засобів та інші об'єкти дорожнього сервісу;

- подальше підвищення вартості проїзду на автобусних маршрутах за рахунок, зокрема, автостанційного збору.

За останні п'ять років не відбулося суттєвого зростання кількості автобусних станцій, що свідчить про неефективність регулятивних механізмів, які безпосередньо впливають на роботу автостанцій, їх рентабельність та привабливість для автомобільних перевізників і громадян.

При цьому наявність передбачених Порядком регулятивних процедур на сьогодні не дає змоги вирішити проблему стягнення автостанціями з пасажирів додаткових коштів у вигляді автостанційного збору, який входить до вартості квитка і розмір якого істотно відрізняється залежно від дальності поїздки.

Крім того, процедура проведення атестації автостанцій не впливає на покращення якості послуг, які надають автостанції. У багатьох випадках така процедура зводиться до простого формалізму.

Водночас виникає багато питань щодо статусу та законності такої процедури, як атестація автостанцій, видачі відповідного свідчення, адже з погляду різних законодавчих актів таку процедуру можна тлумачити по-різному.

Так, у рішенні Державної регуляторної служби України від 19.09.2017 № 12 «Про необхідність усунення Міністерством інфраструктури України порушень принципів державної регуляторної політики згідно з вимогами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» зазначено, що відповідно до розділу II Порядку атестація передбачає обстеження на відповідність вимогам до автостанції різних класів та визначення їх класу, на підставі яких власнику видається свідчення про атестацію.

Проведення атестації автостанцій передбачає, зокрема, подання власником до Укртрансбезпеки заяви за формою, наведеною в додатку 3 до Порядку, та паспорта автостанції; проведення обстеження та складання протоколу обстеження автостанції за формою, наведеною в додатку 4 до Порядку; внесення даних до переліку атестованих автостанцій; видачу свідчення про атестацію автостанції.

Закон України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» визначає правові та організаційні засади функціонування дозвільної системи у сфері господарської діяльності і встановлює порядок діяльності дозвільних органів, уповноважених видавати документи дозвільного характеру, та адміністраторів.

Частиною першою статті 4 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» встановлено, що виключно законами, які регулюють відносини, пов'язані з одержанням документів дозвільного характеру, серед іншого,